

18 AARHUS SYMFONI ORKESTER / 19

16. MAJ 2019 KL. 19.30
SYMFONISK SAL • MUSIKHUSET

SCHUMANN, BEETHOVEN & SCHUBERT

Lysende lethed

PROGRAM

ROBERT SCHUMANN (1810-1856)

Ouverture, Scherzo og Finale (1841)

7 MIN

- 1 Ouverture. Andante con moto - Allegro

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770-1827)

Klaverkoncert nr. 4 (1806)

33 MIN

- 1 Allegro moderato
- 2 Andante con moto
- 3 Rondo (vivace)

PAUSE

25 MIN

FRANZ SCHUBERT (1797-1828)

Symfoni nr. 8 (1822)

25 MIN

- 1 Allegro moderato
- 2 Andante con moto

ROBERT SCHUMANN (1810-1856)

Ouverture, Scherzo og Finale (1841)

10 MIN

- 2 Scherzo. Vivo – Trio – Scherzo
- 3 Finale. Allegro molto vivace

VARIGHED I ALT CA. 100 MIN

MEDVIRKENDE

Andreas Delfs
DIRIGENT

Gerhard Oppitz
KLAVER

Lysende lethed

AF CHRISTINA BLANGSTRUP DAHL

Den første romantiske symfoni – Schuberts ufuldendte – sammen med Beethovens vidunderlige fjerde klaverkoncert: Musik af lysende lethed og umiddelbar musikglæde.

Ved klaveret sidder Gerhard Oppitz, og han bliver aldrig træt af Beethoven: ”Selv i dag er der masser at sige om Beethovens musik. Beethoven gav sine værker alt, da han skrev dem – men musikken skal vækkes til live af kunstnere, som giver af sig selv og lader sig rive med af musikken. Som solist viser jeg, hvad musikken betyder for mig personligt. At spille et værk er at fortolke det ved hjælp af hele den erfaring, jeg har som musiker og som menneske.”

Schuberts ufuldendte er alt det, som musik skal være: Overdådigt medrivende og umiddelbart elskelig. Store steder og spøgelsesstrejf af romantik; der er en grund til, at vi spiller Schuberts ufuldendte igen og igen – og glæder os lige meget til det hver eneste gang. Vi rammer koncerten ind med Schumanns *Ouverture, Scherzo og Finale*.

Schumann

Ouverture (fra ”Ouverture, Scherzo og Finale, op. 52”)

Vi lægger ud med åbningen fra Schumanns *Ouverture, Scherzo og Finale* (resten får I til slut i koncerten). Det er en langsom indledning efterfulgt af en kvik og letfodet allegro. Værket er blevet kaldet ”en symfoni uden en langsom sats”, og faktisk kaldte Schumann den selv på et tidspunkt for sin symfoni nr. 2.

Beethoven

Klaverkoncert nr. 4, op. 58

De første længselsfulde akkorder i klaveret sætter stemningen an, og orkestret følger, først tøvende, så stadig mere selvsikkert i det, der (i al sin stiltfærdighed) er en revolution i musikhistorien: Aldrig før var en koncert begyndt således – med et soloinstrument, der oven i købet spiller piano! Indledningen virker næsten improviserende, og det er der en grund til: Den er inspireret af en ”Eingang”, en improviseret passage fra Mozarts tid, som indledte solistens parti i en koncert. Også senere i satsen bygger Beethoven på det improvisatoriske i

de stadig hurtigere gentagne noder i klaveret.

En af Beethovens biografer foreslog, at den anden sats skulle se som et billede på Orfeus, der tæmmer furierne (med klaveret i rollen som helten Orfeus og de unisone strygere som furierne). Trods sin længde på blot 72 takter er denne sats faktisk endnu mere revolutionerende end første sats, fordi den byder på en strid modstilling mellem de blide toner i klaveret og de kraftige strygere; det var man ikke vant til på dette tidspunkt. Og sand eller ej, så passer myten om satsen som fortællingen om Orfeus og furierne som fod i hose her: Med sin sang kan klaveret (ligesom Orfeus) tryllebinde selv den argeste fjende. Den sagte afslutning på satsen leder direkte over i sidste sats.

Den sidste sats er en rondo, som er enkel og karakteriseret af et rytmisk tema. Tonesproget er langt mere traditionelt end nytænkningen i de to foregående sats – men ”traditionelt” er ikke mindre fascinerende eller bjergtagende i Beethovens hænder. Koncerten bruger sit materiale til det yderste – eller måske skulle vi sige til den yderste musikalitet: Der er en uafvendelighed og en naturlighed over denne koncert, som om Beethoven har grebet ned i en musikalsk logik, der var skjult for os andre – indtil vi hørte denne koncert, vel at mærke.

Schubert *Symfoni nr. 8, ”Den ufuldendte”*

Det kan godt være, at Schubert kun fik afsluttet to sats af sin ottende symfoni – men hvilke sats! Straks fra begyndelsen af første sats udvikler dramatikken sig fra den svage slutning op til et crescendo og et tema af den slags, som mange komponister ville have givet en legemsdel eller to for at have fundet på. Musikken har også højdramatiske indslag som viser, at den spæde romantik ikke nødvendigvis behøver at være nysselig – faktisk bliver symfonien her af og til kaldt for den første rigtigt romantiske symfoni. Det er ganske enkelt meget medrivende musik, hvad enten man er musiker eller lytter.

Anden sats starter med blæser- og strygerpassager af den slags, som får skuldrene til at falde helt dernel, hvor skuldre egentlig hører hjemme. Der er noget medrivende over denne symfoni, som ikke bliver overgået i ret mange klassiske værker. Den står da også på mange musikeres liste over yndlingsværker (og ikke kun hvis man er oboist, klarinettist eller en af de mange andre, som har små himmelske godbidder af soloer i denne symfoni). De uendeligt svage steder er som spøgelsesstrejf, drømmebillede af en verden vi ikke vidste vi ikke kendte før nu. Musikken i anden sats taler egentlig for sig selv.

Og så er der ikke flere sats. Vi har ganske vist en scherzo skrevet ud uden orkesterstemmer, men det er alt. Schubert døde først seks år senere, og nogenlunde lige siden da har forskerne skændtes om, hvorfor han aldrig gjorde den færdig (spekulationerne går fra almindelig travlhed til en teori om, at symfonien skulle have givet Schubert ubehagelige minder om et syfilisudbrud). Faktisk var det tæt på, at ikke engang disse to sats blev opført. Schubert sendte nemlig noderne til den ufuldendte til musikforeningen i Graz som tak for et æresdiplom, og formanden besluttede sig, af ukendte grunde, for at beholde manuskriptet for sig selv. Først mange år senere afslørede han i det hele taget eksistensen af det, og det blev derfor først uropført i 1865.

Schumann *Scherzo og Finale (fra ”Ouverture, Scherzo og Finale”)*

Når vi nu ikke fik nogen ”rigtig” slutning i Schubert vender vi tilbage til Schumann. I anden og tredje del af Schumanns *Ouverture, Scherzo og Finale* lægger vi ud med en scherzo. ”Scherzo” betyder som bekendt spøg, og i denne sats muntret Schumann sig med en kæk rytmisk figur afvekslende med smukke soloer i træblæserne. Finalen starter med *schwung* og hele orkestret folder sig snart ud i en rytme, der imiterer den kække lille figur fra scherzoen, men nu i dramatisk udtræk. Vi slutter af med en fejende slutning, som ville have været en symfoni værdi.

Beethovens mammutkoncert

Beethovens 4. klaverkoncert var led i en gigantisk koncert, som fandt sted den 22. december 1808 i Theater an der Wien og varede over fire timer.

Tag med tidligere musikchef Leif V.S. Balthersen tilbage til 1800-tallets Wien i den seneste ”Baggrundshistorie”, som du kan læse på vores hjemmeside.

WWW.AARHUSSYMFONI.DK

Andreas Delfs DIRIGENT

Den tyske dirigent Andreas Delfs er uddannet på Juilliard, og han har især tilbragt sin karriere i USA og Tyskland. Han er tidligere musikchef for Milwaukee Symphony Orchestra og har en stor del af æren for orkestrets stigende status blandt de amerikanske orkestre. Desuden har han haft samme position i blandt andet Saint Paul Chamber Orchestra og Staatstheater Hannover, ligesom han jævnligt er gæstedirigent for blandt andet Radio-Sinfonie-Orchester Frankfurt, London Philharmonic, Leipzig Gewandhausorchester, Tonhalle Orchester Zurich, Netherlands Philharmonic, Philadelphia Orchestra,

San Francisco Symphony, Los Angeles Philharmonic og National Symphony Orchestra Washington. Delfs gæster ofte Danmark og har dirigeret DR Symfoniorkestret, Copenhagen Phil og Sønderjyllands Symfoniorkester. Han har arbejdet sammen med solister som Emanuel Ax, Joshua Bell, Yo Yo Ma og Renée Fleming og har indspillet en lang række CD'er, ligesom han jævnligt dirigerer opera.

Andreas Delfs dirigerer for øvrigt på Aarhus Symfoniorkesters CD med Poul Ruders, der kom i 2018.

Gerhard Oppitz KLAVER

Den tyske pianist Gerhard Oppitz har optrådt med en lang række af verdens største orkestre, han var den yngste professor nogensinde ved Hochschule für Musik und Theater München, den første tysker til at vinde Arthur Rubinstein-konkurrencen i Israel – og så taler han syv sprog og flyver for øvrigt ofte sit eget fly til koncerterne.

Når han spiller koncerter har han især en forkærlighed for at spille en komponists samlede værker. Det har han gjort med bade Schubert og Griegs værker for soloklaver og Mozarts sonater – for ikke at nævne Brahms' samlede værker. Desuden har han en lang række indspilninger bag sig – igen ofte i form af en komponists samlede værker eller sonater for klaver.

Gerhard Oppitz er Beethoven-kender, ikke mindst takket være undervisning fra Wilhelm Kempff (Oppitz' mentor), og har blandt andet opført og indspillet Beethovens samlede klaversonater. Det vigtigste ved en god koncert er ifølge Gerhard Oppitz: "Dels god forberedelse, som giver kunstneren overblik og tillader ham at handle kompetent. Og dels bliver kunstneren nødt til at

involvare sig personligt i musikken og tillade sig selv at blive løftet op af musikken."

Om den klassiske musiks fremtid siger Gerhard Oppitz: "Faktisk var Beethovens og Schuberts værker jo aldrig ment til at være musik for masserne. Det var altid en relativt udvalgt skare af mennesker, som var villige til at høre og blive inspireret af musikken. Så længe mine koncerter stadig har lyttere blandt de forskellige generationer forbliver jeg forsigtigt optimistisk – efter min mening vil Beethovens musik stadig bliver skattet også om hundrede år."

Gerhard Oppitz, og han bliver aldrig træt af Beethoven: "Selv i dag er der masser at sige om Beethovens musik. Beethoven gav sine værker alt, da han skrev dem – men musikken skal vækkes til live af kunstnere, som giver af sig selv og lader sig rive med af musikken. Som solist viser jeg, hvad musikken betyder for mig personligt. At spille et værk er at fortolke det ved hjælp af hele den erfaring, jeg har som musiker og som menneske."

KONCERTBESÆTNING

VIOLIN I

Ian van Rensburg
Johanna Tolvanen
Tue Lautrup
Hanne Holt Nielsen
Thea Clemson Andersen
Todd Cadieux
Katrín Djordjević Sønnichsen
Matthias von Niessen
Matthias Gahl
Peter Clemson Steensgaard, kontrakt
Lada Fedorova, assistent
Karoliina Koivisto, assistent

VIOLIN II

Sarah Foldager
Birgitte Bærentzen Pihl
Marta Wisniowska
Erik Søndergaard Jensen
Vibeke Lund Nielsen
Charlotte Hald Lauridsen
Søs Nyengaard
Pernille Jönsson Nüchel
Jens Astrup
Ida Spang-Hanssen, assistent

BRATSCH

Luminita Marin
Christine Hagge Larsen

Nikolaj Lind Pedersen
Lars Kvist
Lise Pehrson
Eva Paulin
Morten Møller
Ático Razera

CELLO

Eugene Hye-Knudsen
Brian Friisholm
Jens Lund Madsen
Ananna Lützhøft
Chiao-Hui Hwang
Fang-Yu Liang

KONTRABAS

David McIlpatrick
Erik B. Higgins
Christian Jørgensen
Frank Christensen
Poul Erik Jørgensen

FLØJTE

Judith Werle
Neus Signes Llinares, kontrakt

OBO

Oliver Nordahl
Malene Bjerg Poulsen

KLARINET

Mathias Kjøller
Vibeke Kærsgaard Lembcke
Kristian Flagstad

FAGOT

Justin Sun
Eric Beselin

HORN

Flemming Aksnes
Jari Kamsula
Carsten Adrian
Klaus Gottlieb

TROMPET

Kim Hansen
Martin Schuster

BASUN

Marek Stolarczyk
José Miguel Luna Agudo, kontrakt

BASBASUN

Jens Vind

PAUKER

Jes Jensen

SYMFO-BUSINESS

ET UNIKT PARTNERSKAB
PÅ TVÆRS AF SYMFONI,
UDVIKLING & ERHVERV

SymfoBusiness er et kulturfremmende værdipartnerskab og et direktørnetværk – samt et berigende oplevelses-tilbud for alle ansatte i de virksomheder, som samarbejder med Aarhus Symfoniorkester.

Ved at tegne et årligt medlemskab og blive partner støtter man direkte orkestrets vision om at blive byens – og landsdelens – fjerde store internationale kulturinstitution, i liga med Moesgaard, Den Gamle By og ARoS.

Som *SymfoBusiness*-partner er man derudover garanteret et skræddersyet

koncertforløb med indlagte middage, rejse og foredrag, der tager medlemmerne helt ind i musikken – og bagom den.

Det er et forløb, der til fulde udnytter orkestrets professionelle kompetencer for sammenspil, organisering og inspiration – både som det kommer til udtryk i arbejdet på scenen og i alt det, der foregår før publikum lytter med.

Interesserede virksomheder og ledere kan kontakte Bjarne Bækgaard:
bb@baekgaardco.dk • 30 66 51 42

SYMFOBUSINESS PARTNERE 2019

SÆRLIGE GIVERE

- Salling Fondene
- Stibo-Fonden
- Per og Lise Aarsleff's Fond

PLATINPARTNERE

- Bjerres Bureau
- Danske Bank
- Deloitte

- Kammeradvokaten / Advokatfirmaet Poul Schmith
- Kaufmann
- PwC
- Schouw & Co
- Sydbank
- Vola

Bliv fadder

Kontakt os på tlf. 89 40 90 90 / symfoni@aarhus.dk

Aarhus Symfoniorkesters Fond består af individuelle fadderskaber fordelt på fonde, virksomheder og privatpersoner. Den selvstændige fond støtter orkestrets arbejde ved tilskud til instrumenter, turnéer, CD-indspilninger og lignende.

- » A. Enggaard A/S
- » Advokaterne i Jyllandsgården A/S
- » Alice Madsen
- » Arkitektfirmaet C.F. Møller A/S
- » AVK Holding
- » Barslund A/S
- » Bech-Bruun
- » Bendt Almvig, arkitekt maa.
- » BoostPLM
- » BRANDT Revision & Rådgivning
- » BRANDT Revision & Rådgivning, personaleforeningen
- » CHD Holding A/S
- » Comwell Aarhus
- » Damstahl a/s
- » Dansk Erhvervsprojekt A/S
- » Dansk Musiker Forbund
- » Danske Andelskassers Bank
- » Ebbe Juul Holding ApS
- » Ennova A/S
- » Fa. Benny Rasmussen
- » FO-Aarhus
- » Gorrissen Federspiel
- » Gurli og Knud Pedersens Fond
- » Holst, Advokat
- » INTERLEX Advokat
- » Juhl-Sørensen Pianohandel
- » Jyske Bank
- » Keld T. Lauritsen Holding APS
- » Kjeld Sachmann
- » Kosan Gas A/S
- » La Scala, Danas Plads
- » Linco Holding A/S
- » MEGAGROUP Holding Aps
- » Middelfart Sparekasse
- » Niras
- » Nordea
- » Nykredit
- » PDS Holding A/S
- » Per Aarsleff Holding A/S
- » Pressalit A/S
- » PricewaterhouseCoopers
- » Schouw & Co A/S
- » Stantrak A/S
- » Steffen Ebdrup Invest aps
- » Stibo A/S
- » Stibo Ejendomme A/S
- » Stibo-Fonden
- » Stibo Holding A/S
- » Stormagasinet Salling
- » Støtteforeningen FHH
- » SYDBANK
- » Todbjerg Busser A/S
- » torbenbrandi – projektudvikling
- » Vilhelm Kiers Fond
- » Wollebi Holding Aps
- » AAKJAER Landinspektører
- » Aarhus Oliefabriks Fond
- » Aarhus Stiftstidendes Fond
- » Aarhus Symfoniorkesters Venner
- » Aarhus Universitets Forskningsfond

Vær med til at støtte Aarhus Symfoniorkester

bliv medlem af Aarhus Symfoniorkesters Venner

Husk at venneforeningen holder *gratis optakt for alle* før hver torsdagskoncert.

Se programmet på www.asov.dk

Medlemskab giver fri adgang til særlige prøver/generalprøver, gratis medlemsblad samt uvurderlig støtte til byens orkester.

Meld dig ind på www.asov.dk

eller ved henvendelse til formand Tove Christensen, dr. med. asov.tc@gmail.com

God fornøjelse!

Bare koncentrer dig om musikken

Bagefter skal vi nok opdatere dig med de **vigtigste nyheder**

Jyllands-Posten

